

Шестнадесета тема

Задължения на водачите на пътни превозни средства

Общи задължения на водачите

- да знаят и спазват правилата от Закона за движението по пътищата, както и да не създават опасности и пречки в движението за останалите участници;
- при спиране от контролен орган водачът на МПС е длъжен да спре плавно най-вдясно на платното или на посоченото от контролния орган място и да изпълнява неговите указания (да предоставя съответните документи при поискване от контролните органи);

- да превозят лица нуждаещи се от медицинска помощ;
- да поддържат табелите с регистрационния номер чисти и на определените за целта места;

- да поддържа устройствата за осветяване и светлинна сигнализация при маневри чисти, видими, регулирани и в изправност;

Забрани за водачите:

- да управляват МПС след употреба на алкохол, наркотици или други упойващи вещества;

- да предоставят (допускат) управлението на МПС, на лица, които са под въздействието на алкохол, наркотици или други упойващи вещества, както и на неправопособен водач;
- да оставят ПС, там където създава пречка в движението;
- да управляват превозно средство в болестно или друго състояние, с което може да застраши безопасността на останалите участници в движението;
- да използват мобилен телефон по време на управление на ППС, освен при наличие на устройство, позволяващо говорене по телефона без участие на ръцете (hands – free). Ако няма такова устройство и на водача се налага да проведе разговор, трябва да намери безопасно място, за да спре.

Задължения за носене на документи

Водачът на МПС е длъжен да носи със себе си следните документи:

- свидетелство за управление на МПС от съответната категория и контролния талон към него;

- свидетелство за регистрация на МПС, което управлява и за тегленото от него ремарке (при регистриране на всяко ППС се издават 2 регистрационни талона – малък и голям, при управление водача е длъжен да носи със себе си само малкият талон);

- да притежава валиден винетен стикер при движение по републиканските пътища. Стикерът трябва да е залепен в долния десен ъгъл от вътрешната страна на предното стъкло.

Задължения на водача за техническата изправност на автомобила

При възникване по време на движение на повреда или неизправност в ППС, която застрашава безопасността на движението, водачът е длъжен да спре и да вземе мерки за нейното отстраняване. Когато отстраняването на повредата или неизправността на място е невъзможно, водачът може да се придвижи ППС на собствен ход до мястото за тяхното отстраняване, но само след като вземе необходимите мерки за безопасност на движението. Повредите и неизправностите, при които не се разрешава да се продължи движението, докато не бъде отстранена са:

- **по основната спирачна уредба** – при изтичане на спирачна течност или въздух или когато ефективността от работата на спирачната уредба не отговаря на нормативните изисквания, при което при спиране се нарушава устойчивостта на ППС или на състава от ППС или се удържава спирачният им път;
- **по пневматичната спирачна уредба** – когато освен посочените по-горе неизправности компресорът не осигурява необходимото налягане на въздуха за захранване на уредбата;
- **по кормилната уредба** – има незакрепени, неосигурени против саморазвиване или повредени, с нарушена цялост части и възли;
- **по рамата, кабината, каросерията и допълнителното оборудване когато:**
 - липсват или са повредени предписаните огледала за виждане назад. Това не се отнася за превозните средства, които имат директна видимост от мястото на водача към пътя през задното и страничните стъкла;
 - не работят стъклочистачките по време на дъжд и снеговалеж;
 - неизправно е теглително-прикачното устройство на теглещото превозно средство или ремаркетото;
 - по силовото предаване – ако не работи съединителят, липсват или са повредени закрепващи елементи на карданния вал или полувалове;

- повредена джантата на някое от колелата, липсва или е повреден елемент (болт или гайка) за закрепване на джантата към главината на колелото;
- има изтичане на гориво;
- липсват или са неизправни предвидените светлинни устройства или светлоотразители при движение през нощта.

Задължения на водачите за опазване на пътя и околната среда

Водачите на МПС са длъжни:

- да ограничават замърсяването на околната среда от отработените газове на МПС, като се грижат за съответните системи на автомобила, от които зависи това;
- да пазят от разрушаване пътната повърхност като не използват гуми с шипове, а веригите за сляг да използват само когато пътят изисква това;
- да не изхвърлят и не оставят на пътя предмети или вещества, които замърсяват пътя или околната среда, както и да не позволяват на пътниците да изхвърлят или разпиляват такива предмети или вещества.

Задължения за ползване на обезопасителни колани, защитни каски и системи за обезопасяване на деца

Водачите и пътниците в МПС, когато са в движение, са длъжни да използват обезопасителните колани, с които МПС са оборудвани.

Обезопасителни колани могат да не използват:

- бременните жени;
- лицата, чието физическо състояние не позволява използването на обезопасителен колан;
- водачите на таксиметрови автомобили, когато превозват пътници в рамките на населеното място;
- инструкторите – при управление на автомобила с учебна цел.

Водачите на мотоциклети, мотопеди и велосипеди са длъжни да поставят на главата си защитна каска, отговаряща на съответните изисквания, както и да не превозват пътници без защитна каска.

Самостоятелно, обезопасителните колани не се препоръчват за използване при превоз на деца с ръст под 150см.. Тяхното превозване трябва да става със системи за обезопасяване - специални седалки в зависимост от ръста и теглото на децата.

Превоз на пътници

Превозването на деца до 12-годишна възраст е забранено на задната седалка на мотоциклет или мотопед и на предната седалка на лек автомобил, освен ако за детето е поставена специална седалка.

В каросерията на товарен автомобил може да се превозват само лица, свързани с превозвания товар, като бъде осигурена тяхната безопасност.

Броят им за всеки тон полезен товар е по един човек, но не повече от осем.

Забрани за превоз на хора:

- в по-голям брой от определения в свидетелството за регистрация на МПС.
- в товарни и туристически ремаркета, самоходни шасита, трактори и други селскостопански машини, в каросерията на самосвали и в товарни кошове на мотоциклети.

Превоз на товари

При превозване на товари масата на натовареното ППС не трябва да надвишава допустимата максимална маса, отразена в свидетелството му за регистрация.

Превозваните товари трябва:

- да не създава опасност за участниците в движението;
- да бъдат укрепени и да не се влачат по пътя;
- да не ограничават видимостта на водача и да не нарушава устойчивостта и управляемостта на ППС;
- да не закриват светлините, сигналните устройства, опознавателните знаци, табелите с регистрационни номера, огледалата за виждане назад и сигналите, подавани с ръка;
- товарите, които може да бъдат разпилени, както и тези, които блестят и създават опасност от заслепяване, трябва да бъдат покрити.

Превозването на предмети върху покрива на автомобила води до **увеличаване на разхода на гориво.**

Ако по време на движение товарът падне изцяло или частично на пътя, водачът е длъжен да вземе мерки за сигнализиране на товара и превозното средство и за отстраняване на товара от пътя.

Извънгабаритни товари:

Товарът е извънгабаритен, когато:

- излиза повече от **1м. отпред или отзад** на ППС;
- излиза повече от **20см. отстрани** на най-издадената част от ППС;

Извънгабаритен товар се обозначава с червен флаг поставен на най-външната част на товара, а при движение през ноща – с бяс светлоотразител или с бяла светлина отпред и с червен светлоотразител или червена светлина отзад.

При превоз на извънгабаритни товари е забранен престой на платното за движение и движение при намалена видимост под 50 метра.

Опасни товари:

Опасните товари се опаковат, етикират, маркират и превозват съгласно изискванията Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR).

Паркирането на ППС, което превозва опасен товар, се извършва само на паркинги определени за тази цел, а когато няма такива – извън платното за движение, най-малко на 200м от населено място или от обозначена вододайна зона.

Забранен е престой на платното за движение и движение при намалена видимост под 50 метра.

Задължения на водачите за техническата изправност на ППС

Водачите са длъжни преди потегляне да проверят всички системи на превозното средство свързани с безопасността на движението, а в случай на неизправност, възникнала по време на движение – да спре.

Движещите се по пътя три- и четириколесни МПС трябва да са оборудвани с – **аптечка, пожарогасител, обезопасителен триъгълник и светлоотразителна жилетка.**

